

Krizové situace

Všeobecné zásady chování při mimořádné situaci

1. zachovejte klid, jednejte s rozmyslem, nepodléhejte panice
2. pokud jste původcem, nebo jste zjistil mimořádnou událost, volejte na některé z tísňových čísel – 150, 155, 158
3. tísňová čísla je možno volat z kterékoliv telefonní stanice bezplatně (bez karty nebo mince i z automatu)
4. varujte ostatní ohrožené osoby
5. chraňte sebe a podle možností a schopností pomozte chránit i další osoby
6. poskytněte pomoc, nejste-li schopni pomoci, tak opusťte okamžitě ohrožený prostor
7. uposlechněte pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů samosprávy a státní správy
8. pro děti do školek a škol nechod'te, učitelé zajistí jejich ochranu.

Informace určená obyvatelstvu k přípravě na řešení krizové situace

Základní pojmy

Mimořádná událost – škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a dále havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizová situace, krizový stav – mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Integrovaným záchranným systémem (IZS) – se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Záchranné práce – činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce – činnost k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Ochrana obyvatelstva – zajištění plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku.

Evakuace – činnost k zabezpečení přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek u míst ohrožených mimořádnou událostí.

Požár – každé nežádoucí hoření, při kterém by mohlo dojít nebo došlo k usmrcení či zranění osob, zvířat nebo ke škodám na materiálních hodnotách či životním prostředí.

Únik nebezpečných látek – nekontrolovatelný únik hořlavých, výbušných, žíravých, jedovatých, zdraví škodlivých, radioaktivních a jiných nebezpečných látek do životního prostředí.

Ukrytím se rozumí využití úkrytů civilní ochrany a jiných vhodných prostorů, které se stavebními a jinými doplňkovými úpravami přizpůsobují k ochraně obyvatelstva.

Nouzové přežití – zajištění základních životních potřeb fyzických osob, které umožňují přežít krizový stav bez vážné újmy na zdraví.

Varování – souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující opatření na ochranu obyvatelstva a majetku.

Vyrozumění – souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události orgánům krizového řízení, právníkům osobám, podnikajícím fyzickým osobám a fyzickým osobám podle havarijních nebo krizových plánů.

Základní právní normy

Právní předpis	Právní předpis
Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.,	o bezpečnosti České republiky, v platném znění
Zákon č. 239/2000 Sb.,	o integrovaném záchranném systému, v platném znění
Zákon č. 240/2000 Sb.,	o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), v platném znění
Zákon č. 241/2000 Sb.,	o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění
Zákon č. 219/1999 Sb.,	o ozbrojených silách České republiky, v platném znění
Zákon č. 222/1999 Sb.,	o zajištění obrany České republiky, v platném znění
Zákon č. 353/1999 Sb.,	o prevenci závažných havárií, v platném znění
Zákon č. 254/2001 Sb.,	o vodách (vodní zákon), v platném znění
Zákon č. 133/1985 Sb.,	o požární ochraně, v platném znění
Zákon č. 128/2000 Sb.,	o obcích, v platném znění
Zákon č. 129/2000 Sb.,	o krajích, v platném znění
Nařízení vlády č. 462/2000 Sb.,	k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., v platném znění
Nařízení vlády č. 463/2000 Sb.,	o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných prací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů, v platném znění
Vyhláška MŠMT	kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., v platném znění
Vyhláška č. 380/2002 Sb.,	k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, v platném znění
Vyhláška č. 328/2001 Sb.,	o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, v platném znění

Práva, povinnosti a pokuty

Orgány obce

(dle ust. § 15 zákona č. 239/2000 Sb.)

Orgány obce zajišťují připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva:

- organizují přípravu obce na mimořádné události
- podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s IZS
- zajišťují varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím
- hospodaří s materiálem civilní ochrany
- poskytují HZS kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu
- podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce
- vedou evidenci a provádějí kontrolu staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany v obci

Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva. Za tímto účelem organizuje jejich školení.

Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací :

(ust. § 16 zákona č. 239/2000 Sb.)

- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím
- organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce
- je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci

Právnické osoby a podnikající fyzické osoby

(dle ust. § 23 a § 24 zákona č. 239/2000 Sb.)

Pokud krajský úřad zahrne do havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu konkrétní právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu, je tato povinna:

- bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované podklady,
- zajistit vůči svým zaměstnancům dotčených předpokládanou mimořádnou událostí opatření dle tohoto zákona

Jsou v souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi a s jejich přípravou povinny :

- poskytnout osobní nebo věcnou pomoc na přímou výzvu velitele zásahu nebo starosty obce nebo operačního a informačního střediska IZS,
- strpět vstup osob provádějících záchranné nebo likvidační práce na pozemky a do staveb a použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí a porostů, pokud jsou vlastníky nebo uživateli nemovitostí atd.
- strpět umístění zařízení systému varování a vyrozumění na nemovitostech, které mají ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup HZS kraje nebo jím zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav, atd.

Fyzické osoby

(dle ust. § 25 zákona č. 239/2000 Sb.)

Fyzická osoba pobývající na území ČR má právo na informace o opatřeních k zabezpečení ochrany obyvatelstva a na poskytnutí instruktáže a školení ke své činnosti při mimořádných událostech.

Fyzická osoba je povinna:

- strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací
- poskytnout na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc
- strpět, pokud je to nutné k provádění záchranných a likvidačních prací a pokud je vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, vstup osob provádějících záchranné nebo likvidační práce na pozemky nebo do objektů, použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů
- poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva, zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího záření, dravých či nebezpečných zvířatech
- strpět umístění systému varování a vyrozumění na nemovitostech, které má ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup HZS kraje nebo jím zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav atd.

Pokuty

(dle ust. § 28 zákona č. 239/2000 Sb.)

Za nesplnění povinnosti může orgán, který porušení povinnosti zjistil, uložit :

- fyzické osobě pokutu do výše 20.000,- Kč,
- právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě pokutu do výše 3.000.000,- Kč

Orgány obce

(dle ust. § 21 zákona č. 240/2000 Sb.)

Zajišťují připravenost obce na řešení krizových situací, a proto za tímto účelem:

- organizují přípravu obce na krizové situace
- rozpracovávají úkoly krizového plánu kraje
- poskytují HZS kraje podklady a informace potřebné ke zpracování krizového plánu kraje
- shromažďují údaje o počtu a totožnosti osob, které v době krizového stavu přechodně změnily pobyt a nacházejí se na správním území obce a předávají tyto údaje krajskému úřadu a do ústřední evidence o přechodných změnách pobytu osob
- podílí se na zajištění veřejného pořádku
- plní úkoly stanovené krajským úřadem při přípravě na krizové situace a jejich řešení
- seznamují právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení

Starosta obce

(dle ust. § 21 odst. 4 zákona č. 240/2000 Sb.)

- odpovídá za připravenost obce k řešení krizových situací, za údržbu a provoz informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra

Právnické osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny :

(dle ust. § 29 zákona č. 240/2000 Sb.)

- v případě výzvy příslušného orgánu krizového řízení se podílet při přípravě na krizové situace
- strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu
- na výzvu příslušného orgánu krizového řízení poskytnout věcné prostředky potřebné k řešení

- na výzvu příslušného orgánu krizového řízení podílet se na přípravě na krizové situace a na zpracování krizových plánů
- pokud plní opatření vyplývající z krizového plánu, tyto osoby dále zpracovávají plány krizové připravenosti
- pokud správní úřad zahrne do kriz. plánu konkrétní právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu, ta je povinna bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované údaje

Fyzické osoby

(ust. § 31 zákona č. 240/2000 Sb.)

Fyzická osoba pobývající na území České republiky má právo na nezbytné informace o připravovaných krizových opatřeních k ochraně jejího života, zdraví a majetku.

Na výzvu příslušného orgánu krizového řízení je fyzická osoba povinna bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované podklady a další související údaje.

Fyzická osoba je v době krizového stavu povinna :

- uposlechnout výzvy oprávněných orgánů krizového řízení k zaevidování na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci
- hlásit přechodnou změnu svého pobytu v obci, v jejímž správním území bude pobývat
- strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu
- vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc
- poskytnout požadované věcné prostředky

Pokuty

(dle ust. § 34 zákona č. 240/2000 Sb.)

Za nesplnění povinnosti může orgán, který porušení zjistil, uložit :

- fyzické osobě pokutu do výše 20.000,- Kč; poruší-li však povinnost v době krizového stavu, může jí uložit pokutu do výše 50.000,- Kč
- právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě pokutu do výše 3.000.000,- Kč; poruší-li však povinnost v době krizového stavu, může jí uložit pokutu do výše 10 000 000,- Kč

Dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění platných předpisů, je každý povinen :

- počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru, neohrozil život a zdraví osob, zvířata a majetek
- při zdolávání požárů, živelních pohrom a jiných mimořádných událostí je povinen poskytovat přiměřenou osobní pomoc, nevystaví-li tím vážnému nebezpečí nebo ohrožení sebe nebo osoby blízké anebo nebrání-li mu v tom důležitá okolnost, a potřebnou věcnou pomoc
- ohlásit požár neodkladně v ohlašovně požáru, nebo jinak zabezpečit jeho ohlášení
- provést opatření pro záchranu osob
- pokud je to možné, uhasit požár nebo provést nutná opatření k zamezení jeho šíření

Všeobecné zásady chování při mimořádné situaci

- zachovejte klid, jedněte s rozmyslem, nepodléhejte panice a nešířte neověřené zprávy
- pokud jste původcem, nebo jste zjistil mimořádnou událost, volejte na některé z tísňových čísel 150, 155, 158, 112 nebo lze volat na městskou policii – 156,

- tísňová čísla je možno volat z kterékoliv telefonní stanice bezplatně (bez karty nebo mince i z automatu)
- je možno volat i na operační a informační středisko (OPIS) HZS Středočeského kraje, územní odbor Mělník tel. 315 630 020, 315 622 139
- varujte ostatní ohrožené osoby
- chraňte sebe a podle možností a schopností pomozte chránit i další osoby
- poskytněte pomoc, nejste-li schopni pomoci, tak opusťte okamžitě ohrožený prostor
- uposlechněte pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů samosprávy a státní správy
- pro děti do školek a škol nechoďte, učitelé zajistí jejich ochranu
- mimo krajní případy nouze netelefonujte na profesní složky IZS, informace o vzniklé situaci vám poskytne orgán samosprávy

Důležitá telefonní čísla

150 – Hasičský záchranný sbor

155 – Zdravotnická záchranná služba

158 – Policie ČR

112 – Tísňová linka

Zdroje nebezpečí

Za možné zdroje nebezpečí a vzniku mimořádných událostí považujeme především :

- únik nebezpečné škodlivé látky při výrobě nebo v dopravě
- požáry
- dopravní nehody
- povodně a zátopy
- teroristické akce
- živelné pohromy
- sesuvy
- atmosférické poruchy (větrné bouře, vichřice, přívalové deště apod.)
- zemětřesení a další

Systém varování

Prvotním varovacím prostředkem je siréna.

Od 1. listopadu 2001 zavedlo MV ČR na území České republiky jeden varovný signál, kterým je

„VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“

pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události. Signál je vyhlášen kolísavým tónem sirény pro dobu 140 sekund. Signál může být vyhlášen třikrát za sebou v cca třiminutových intervalech.

Dosud vyhlášený signál „POŽÁRNÍ POPLACH“ zůstává v platnosti a slouží ke svolání jednotek požární ochrany. Tento signál je vyhlášen přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty a není varovným signálem!!!

„AKUSTICKÁ ZKOUŠKA SIRÉN“ je pravidelně prováděna každou první středu v měsíci v časovém úseku 12,00 až 12,15 hod. a je vyhlášována trvalým tónem, který trvá 140 sekund.

„TECHNICKÁ ZKOUŠKA SIRÉNY“ se používá při opravách sirén a tón je krátký v délce 2,5 sekundy.

Zazní-li siréna – nepodceňujte riziko !!!
Nastává nouzová situace.
Sledujte hlášení místního rozhlasu, rozhlasových vozů.
Zapněte rádio, televizi a sledujte jejich hlášení.

Systém vyrozumění

Sdělovací prostředky

- vysílání Českého rozhlasu a televize
- regionální vysílání
- kabelová televize ve městech
- místní rozhlas

Další možnosti informování obyvatelstva :

- pojízdné rozhlasové vozy a megafony
- závodní rozhlas
- předání zpráv od spoluobčanů (sousedů)
- informační letáky
- zveřejnění na internetových stránkách apod.

Zásady chování při úniku nebezpečné látky

V takovéto mimořádné situaci bude vyhlášen signál „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“ pomocí sirén nebo jinými dostupnými prostředky:

- místní, závodní rozhlas
- rozhlasové vozy a megafony
- veřejné sdělovací prostředky

Poplach vyhledává:

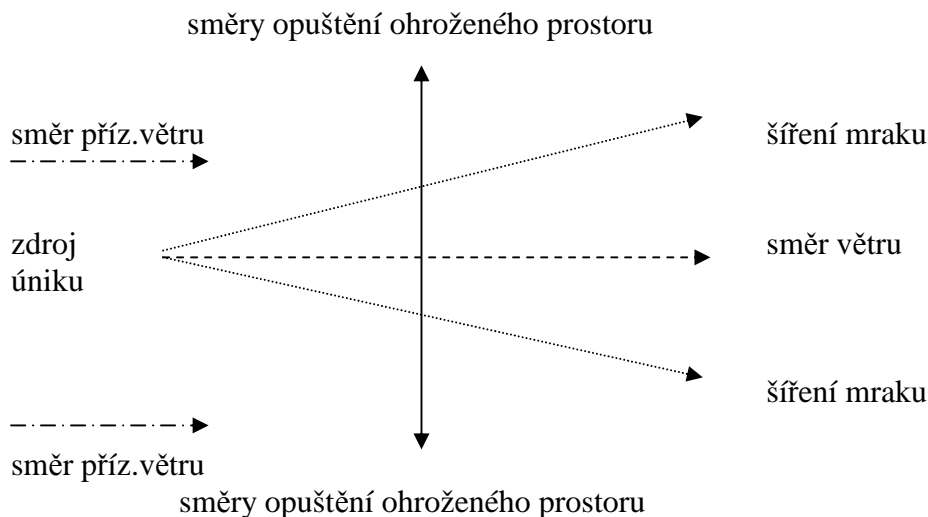
- původce mimořádné situace
- obec v rámci svého katastru či správního obvodu
- hasičský záchranný sbor kraje podle charakteru a rozsahu nebezpečí plošně v ohroženém území (dle vyhlášky MV ČR č. 328/2001 Sb.)

Pokyny pro občana :

- v zástavbě:
 - vraťte se okamžitě domů nebo vstupte do nejbližšího domu, který pro vás vytváří důležitou ochranu
 - pokud je to možné, tak se zdržujte v prostorách na odvrácené straně od zdroje úniku
 - nemá-li místnost přívod vody, přineste ji ve vhodné nádobě zhruba v množství 3-5 litrů
 - zavřete dveře, okna a ventilační otvory, utěsněte je izolační páskou
 - zachovejte klid a neopouštějte ochranné prostory do doby vydání pokynu k jejich opuštění

- pokud máte možnost, naslouchejte rozhlasu, televizi
- v případě průniku škodliviny do místnosti si přitiskněte navlhčené tampony nebo kapesník k ústům a nosu, přes tento jednoduchý „filtr“ zvolna dýchejte
- v nezastavěném prostoru:
 - ve volném prostoru, kde není možnost využití izolačních vlastností staveb, se snažte opustit ohrožené území kolmo na směr přízemního větru

Schéma opuštění ohroženého prostoru :

Konec poplachu bude vyhlášen všemi dostupnými prostředky

- dále se řiďte pokyny orgánu obce nebo záchranných složek
- nechte se odborně vyšetřit lékařem i když si myslíte, že nedošlo k poškození vašeho zdraví
- vyvětrejte úkrytové prostory

Zásady chování při požáru :

- vyhlaste „POŽÁRNÍ POPLACH“ zvoláním „HOŘÍ!“, informujte hasičský záchranný sbor na čísle telefonu - 150 , nebo příslušnou ohlašovnu požárů
- prověřte, zda se v ohroženém prostoru nenacházejí osoby nebo zvířata, pokud ano, tak zabezpečte jejich vyvedení
- zastavte přívod plynu a vypněte elektrický proud !!!
- vezměte nejnnutnější osobní věci (doklady, peníze, léky apod.) a požárem ohrožený prostor opusťte!
- vynesete předměty, které působením požáru mohou zvýšit jeho aktivitu nebo vyvolat výbuch a zvýšit škodlivost vznikajících plynů
- z blízkosti požáru zajistěte odstranění překážek omezujících zásah hasičských sborů a dalších záchranných jednotek
- nezdržujte se v těsné blízkosti požáru

- při požáru vícepodlažního obytného domu je třeba, aby majitelé jednotlivých bytů byli k dispozici hasičským jednotkám k poskytnutí informací a k případné prohlídce bytu
- do příjezdu hasičů je každý povinen podle rozsahu požáru jej omezit nebo likvidovat
- pamatujte, že záleží na každém, jak se zachová a jak bude rozhodný
- svým postojem je jednotlivec mnohdy schopen zabránit vyšším škodám nebo případným ztrátám na životech spoluobčanů

Zásady chování při dopravní nehodě

Je nutné zabezpečit předání informace o dopravní nehodě kterékoliv složce integrovaného záchranného systému. K tomu využijte tísňová telefonní čísla (158, 155, 150, 112) nebo informaci předejte prostřednictvím jiné osoby.

Hlášení o nehodě by mělo obsahovat tyto informace :

- místo nehody (orientační body místa)
- zda došlo k újmě na zdraví (pravděpodobný počet raněných, případně počet usmrčených)
- zda je potřeba zraněné osoby vyprostit
- zda v důsledku nehody nedochází k úniku ropných látek
- zda je přepravní prostředek označen oranžovou tabulí nebo jinou výstražnou značkou, pokud ano, snažte se přečíst, o jakou látku jde nebo přečíst čísla v oranžové obdélníkové tabulce
- kdo nehodu oznamuje
- případně další podrobnosti

Další činnost po ohlášení nehody:

- poskytněte podle svých schopností první pomoc
- zabraňte podle možnosti dalšímu rozšíření nehody jinými účastníky provozu
- dle možností zabraňte úniku ropných látek
- v případě přepravy nebezpečných látek se k havarovanému prostředku nepřibližujte
- vyčkejte do příjezdu policie a záchranných složek

Možné označení přepravního prostředku přepravujícího škodliviny:

NEBEZPEČNÝ NÁKLAD

Bílá cedule s černým nápisem

268

1005

Oranžová tabulka: - vrchní číslo udává stupeň nebezpečí (Kemlerův kód)
- dolní číslo udává druh chemické látky – identifikační číslo
UN kód-ADR-RID – mezinárodní značení

Např.

268 = 2 – plyn

6 – jedovatý

8 – žíravý

1005 = amoniak (čpavek)

Zásady chování při evakuaci

Evakuace je jedním z opatření, které bude vydáno vždy, pokud nebude zajištěna ochrana osob v místech jejich pobytu jiným způsobem. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost.

Evakuaci vyhlašují:

- v místě zásahu vedoucí záchranné složky IZS, jednotlivé organizace
- orgány obce

Důvodem pro vyhlášení evakuace může být :

- nebezpečí zamoření chemickými látkami
- povodeň nebo zátopová vlna
- požár
- teroristická hrozba
- hrozící výbuch
- stavební narušení objektu apod.

Po vyhlášení evakuace:

- zachovejte klid a rozvahu
- přesvědčte se, zda i vaši sousedé o evakuaci vědí
- připravte si nejnnutnější věci, tzv. evakuační zavazadlo
- podle časových možností zabezpečte zvířectvo, majetek a sledujte další pokyny, informace ve sdělovacích prostředcích apod.
- uhasťte otevřený oheň v kamnech, krbech apod.
- před opuštěním objektu uzavřete hlavní přívod vody, plynu a vypněte elektrický proud
- opusťte s připravenými věcmi místo pobytu
- svým přístupem buďte nápomocni k hladkému průběhu evakuace
- dodržte pokyny orgánů obce, městské policie a složek IZS
- zabraňte panice

Evakuační zavazadlo obsahuje:

- základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu
- předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti
- přenosné rádio s rezervními bateriemi
- toaletní a hygienické potřeby
- léky, svítilnu
- náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku
- kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti

Jednejte lidsky !!!
Přesvědčete se, zda ve vaší blízkosti
nejsou ohroženi lidé staří,
nemocní, neschopni pohybu.
Postarejte se o děti bez dozoru !!!

Důležité upozornění:

Hejtman je za stavu nebezpečí (vyhlášen krizový stav) oprávněn nařídit mimo jiné i hlášení přechodné změny pobytu osob.

Pokyny pro občany v případě evakuace:

- v případě samovolné evakuace (k příbuzným, známým apod.) jsou občané povinni změnu svého trvalého bydliště co nejrychleji nahlásit (telefonicky nebo písemně) na Městský úřad Neratovice, správní odbor, nám. Republiky, tel.: 315 650 433 – 4, nebo na krizový štáb města. Dále mohou použít formulář (viz příloha), který po vyplnění umístí na viditelné místo svého obydlí. Tím dáte najevo, že jste v bezpečí. Ulehčíte práci záchranným jednotkám.
- V případě organizované evakuace obyvatel budou evakuované osoby soustředěny do evakuačních míst (tělocvičny, školy, ubytovny apod.) na nezbytně nutnou dobu, kde bude jejich evidence zajištěna a potom povinnost hlásit změnu trvalého pobytu pro ně neplatí

Zásady chování při teroristické hrozbě

- anonymní oznámení (uložení bomby, třaskaviny; použití nebezpečné látky apod.)
 - nedotýkejte se podezřelého předmětu
 - otevřete dveře a okna, ale zatáhněte záclony, závěsy nebo žaluzie
 - opusťte budovu a následujte ostatní evakuované do předem vyhrazených prostor.
 - vezměte s sebou všechny osobní věci (osobní doklady apod.)
 - dodržujte pokyny a instrukce vydané správcem objektu
 - vyčkejte na další instrukce bezpečnostních složek řídících akce
 - v případě nálezu podezřelého předmětu, např. obálky, balíčku, oznamte tuto skutečnost na Policii ČR nebo Hasičský záchranný sbor ČR
- teroristická akce (za použití střelných zbraní apod.)
 - pokud jste mimo budovu, okamžitě opusťte ohrožené místo
 - pokud jste v budově, nezdržujte se v blízkosti oken
 - ukryjte se za vhodným kusem nábytku
 - striktně dodržujte instrukce vydávané bezpečnostními složkami
 - vyvarujte se použití pevných telefonních linek
 - zachovejte klid a rozvahu

Zásady chování při epidemiích a nákazách

Zdrojem nákazy je infikovaný člověk nebo zvíře (akutně nemocný, skrytě nemocný, v rekonvalescenci či nosič choroboplodných zárodků). Proces šíření nákazy pokračuje přenosem choroboplodných zárodků ze zdroje na vnímavého jedince. Vnímavý jedinec je třetím a posledním článkem epidemického procesu. Na vnímavosti člověka závisí, zda u něj onemocnění proběhne akutně nebo skrytě. Vnímavost je protikladem imunity – odolnosti. Původci infekčních onemocnění získali po dobu svého několik milionů let trvajících vývoje vlastnosti parazitů lidí a zvířat. V jejich organismech nalézají zárodky vhodné podmínky pro rozmnožování. Člověka nebo zvíře, ve kterém se původci nálezů zdržují, rozmnožují nebo z něj vylučují, nazýváme v přirozených podmínkách zdrojem nákazy.

Přenos nakažlivých onemocnění může být :

- přímý (přímým stykem)
 - u pohlavních nálezů vč. AIDS

- zvláštním příkladem přímého přenosu je poranění zvířetem (např. vztekлина)
- přenos z matky na plod (např. AIDS, toxoplasmóza apod.),
- nepřímý
 - znečištěnými předměty (nádobí, kapesníky, prádlo apod.)
 - vzduchem – vdechnutím a proniknutím mikrobů na sliznici a kůži (např. chřipkové onemocnění, meningokoková meningitida tj. nejzávažnější hnisavý zánět mozku apod.)
 - požitím potravin a vody s choroboplodnými zárodky (např. salmonelózy a některé ostatní střevní nákazy, žloutenka typu A apod.)
 - přisátím infikovaného klíštěte nebo bodnutí infikovaným hmyzem (klíšťový zánět mozku, lymfská borrelióza apod.)

Protože každý výskyt infekčního onemocnění předpokládá přítomnost zdroje nákazy a její přenos na vnímavé obyvatelstvo, je boj proti každé infekční nákaze zaměřen na :

- izolaci nemocných nebo nosičů
- účinnou léčbu nemocných
- vyhledávání kontaktů a dalších možných zdrojů nákazy
- karanténu osob podezřelých z nákazy včetně zvýšeného zdravotního dozoru lékařem
- vyhubení zvířecích zdrojů nákazy

Zásady chování:

- důsledně dodržujte osobní hygienu
- v případě onemocnění nebo podezření na infekční onemocnění vyhledejte pomoc u orgánů zdravotnické, hygienické nebo veterinární služby

Ukrytí obyvatelstva

Ukrytí obyvatelstva se při mimořádných událostech zajišťuje v improvizovaných a ve stálých úkrytech. Improvizované úkryty se budují k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikání radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení v případě vyhlášení nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu a v době válečného stavu v místech, kde nelze k ochraně obyvatelstva využít stálých úkrytů.

Stálé úkryty slouží k ukrytí obyvatelstva a tvoří je trvalé ochranné prostory v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící.

Všeobecné zásady :

- dodržujte pokyny správních úřadů, obcí, popř. zaměstnavatele, kteří organizují nebo zajišťují ukrytí
- informace o možnosti ukrytí ve stálém úkrytu získáte u příslušného obecního úřadu nebo u svého zaměstnavatele
- před odchodem do úkrytu si s sebou vezměte evakuační zavazadlo, dodržte zásady pro opuštění bytu
- pokud nemáte v blízkosti bydliště stálý úkryt, můžete si upravit svépomocí prostory ve vhodných částech bytu nebo obytného domu jako improvizovaný úkryt

Chování obyvatel v úkrytech :

- chovejte se ukázněně a řiďte se úkrytovým řádem a pokyny obsluhy úkrytu
- neplývejte vodou a potravinami
- udržujte pořádek a čistotu
- zbytečně nepřecházejte, nehlučte a hlasitě nehovořte

- za všech okolností se chovejte klidně a ukázněně, vzájemně si pomáhejte
- nekuřte, nepoužívejte otevřený oheň a elektrické vařiče

Při nárůstu hrozby válečného konfliktu budou vytipovány podzemní, suterénní a jiné části obytných domů, provozních a výrobních objektů k přípravě na improvizované úkryty. Občané, v případě zájmu, získají potřebnou dokumentaci k výstavbě vlastního úkrytu na HZS, územní odbor Mělník, oddělení ochrany obyvatelstva nebo na Městském úřadu Neratovice, úsek krizového řízení.

Příprava improvizovaného úkrytu

Vyberte vhodný prostor v bytě, domě nebo rodinném domku, který umožní improvizované ukrytí. Vhodnými prostory jsou např. sklepy s klenutými nebo železobetonovými stropy, silnými obvodovými zdmi, pokud možno s co nejmenším počtem vstupních a okenních otvorů. Pro případ úniku nebezpečných látek si vyberte prostory odvrácené od směru úniku nebezpečné látky. Připravte se na oblepení veškerých spár lepící páskou a ochranu proti možnému zranění střepinami zabezpečte přelepením skla nebo jejich překrytím.

U rodinných domků se zesilují okenní a vstupní otvory přídatným materiálem - prkna, cihly, kameny, pytle s pískem nebo hlínou, násyp zeminy, podpírání stropů vzpěrami.

Prostředky individuální ochrany (PIO)

Výdej PIO se provádí pro vybrané kategorie osob, a to při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

K PIO patří :

- dětské ochranné vaky – děti do 18 měsíců
- dětské ochranné kazajky – děti od 18 měsíců do 6 let
- dětské ochranné masky – děti od 18 měsíců do 18 let
- ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních
- ochranné masky pro doprovod výše uvedených osob

Ostatnímu obyvatelstvu budou vytvořeny podmínky k nákupu PIO ve specializovaných prodejnách. V rámci regulačních opatření budou stanoveny jejich maximální prodejní ceny.

V příloze č. 8 je seznam vybraných prodejních míst PIO. Kompletní seznam prodejen naleznete na internetových stránkách www.mvcr.cz v sekci *hasiči* v oddíle *občan v mimořádných situacích*. V tištěné formě jsou informace o prodejních místech PIO v celé České republice k dispozici na HZS, územní odbor Mělník, oddělení ochrany obyvatelstva nebo na Městském úřadu Neratovice, úsek krizového řízení.

Improvizované prostředky individuální ochrany

Pokud není k dispozici kompletní ochranná maska s filtrem, je možné si svépomocně připravit improvizovaný prostředek ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla před účinky nebezpečných škodlivin. Jedná se o jednoduché pomůcky, které si občan připraví svépomocí z dostupných prostředků a které částečně nahrazují PIO.

Zásady pro použití:

- celý povrch těla musí být zakryt
- všechny ochranné prostředky je nutno co nejlépe utěsnit
- k dosažení vyššího ochranného účinku kombinovat více ochranných prostředků nebo použití oděvů v několika vrstvách

Prostředky improvizované ochrany dýchacích cest a povrchu těla je možné použít pouze, nejsou-li k dispozici profesionálně vyrobené prostředky a hrozí-li prodloužení času, jen proti některým nebezpečným látkám.

Improvizované prostředky individuální ochrany lze použít pouze jako provizorní řešení při :

- přesun osob do stálých úkrytů
- úniku ze zamořeného území
- překonání zamořeného prostoru
- ochraně v úkrytu jednoduchého typu nebo improvizovaného úkrytu
- evakuaci obyvatelstva

Ochrana hlavy

K ochraně hlavy se doporučuje použít čepici, šátky a šály, přes které je vhodné převléci kapuci, příp. nasadit ochrannou přilbu (motocyklové, cyklistické apod.).

Ochrana dýchacích cest a obličeje

Nejvhodnějším způsobem improvizované ochrany dýchacích cest je překrytí úst a nosu složeným kusem flanelové látky či froté ručníkem nebo převázání šátku nebo šály přes ústa a nos.

Ochrana očí

K improvizované ochraně očí jsou nejvhodnějším prostředkem brýle uzavřeného typu (potápěčské, lyžařské, apod., u kterých je nutné přelepit větrací průduchy lepicí páskou).

Ochrana trupu

Nejvhodnější druhy oděvů jsou :

- dlouhé zimní kabáty
- bundy
- dlouhé kalhoty
- kombinézy
- šustřákové sportovní soupravy

Ochrana rukou

Velmi dobrým ochranným prostředkem rukou jsou pryžové rukavice. Ochranný účinek je tím větší, čím je materiál silnější. Vhodnější jsou rukavice delší, neboť chrání zápěstí a částečně i předloktí. Rukávy přesahující přes okraj rukavic, pokud nejsou ukončeny nápletem nebo pryží, převážete u okrajů řemínkem nebo provázkem. Nemáte-li k dispozici žádné rukavice, ovinete si ruce šátkem, látkou apod., aby byly alespoň krátkodobě chráněny a nepřišly do přímého styku se škodlivými látkami.

Ochrana nohou

Nejvhodnější jsou:

- pryžové holínky
- kožené holínky
- kozačky
- kožené vysoké boty

Zásady první a vzájemné pomoci

Poskytnutí pomoci ohroženému patří k základním morálním i zákonným povinnostem člověka. Cílem této části brožury je zdůraznit hlavní principy jednání při poskytování první pomoci, nikoliv nahrazovat zdravotnické odborné příručky.

Než přijede sanitka

Hlavní zásadou je nepodlehnout panice, zjistit, co ohrožuje postiženého na životě a co je třeba pro něho udělat nejdříve :

- odstranit příčinu, která způsobila újmu na zdraví (elektrina apod.), dopravit zraněného mimo dosah působení škodlivin (plyn apod.)
- zhodnotit stav raněného – stav základních životních funkcí (dýchání, srdeční činnost, vědomí) a zda došlo k velkému zevnímu, zejména tepennému krvácení
- podle stupně postižení základních životních funkcí provést :
- zastavení zevního krvácení tlakovým obvazem, škrtidlem, či tlakem přímo na ránu, nepřímou masáž srdce a dýchání z úst do úst
- uložení člověka do stabilizované polohy
- u méně kritických stavů postupovat s rozvahou a šetrně, trvale sledovat stav raněného, být si vědom možnosti zhoršení jeho zdravotního stavu (zvracení, ztráta vědomí, jiná komplikace)
- předat raněného pracovníkům zdravotnické záchranné služby, zároveň jim sdělit, co bylo vykonáno a jak se stav pacienta vyvíjel

Součástí první pomoci je:

- přivolání kvalifikované pomoci – bezplatné tel.číslo - 155
- získání pomocníka pro poskytnutí první pomoci
- u neřešitelných stavů, podle vniklé situace, nevystavovat sebe a další záchrance jakémukoliv nebezpečí (zamoření škodlivou látkou, nezvládnutelná překážka apod.)
- první pomoc a vzájemná pomoc při zasažení škodlivými látkami :
- první pomoc spočívá především v rychlém vyvedení, vynesení zasaženého ze zamořeného prostoru
- postižený nemá chodit, musí zachovat tělesný klid
- při první pomoci se lehce postiženému provádí výplach úst a hojný proplach očí čistou vodou
- je-li postižený v bezvědomí, musíte zjistit, zda má zachovány základní životní funkce (dýchání a srdeční činnost), je třeba pečovat o průchodnost dýchacích cest (odstranit hlenu, zvratky, zubní protézu; záklon hlavy, předsunutí čelisti a otevření úst)

Závěr

Budete-li se v případě mimořádné události řídit radami obsaženými na těchto stránkách, můžete tím výrazně ovlivnit ochranu a bezpečnost vás i vaší rodiny. Zároveň, aniž si to uvědomíte, přispějete k podstatnému snížení možných následků.

Nezapomínejte, že ve vašem okolí mohou být i lidé, kteří potřebují právě vaši pomoc a žádný občan nesmí být v tomto případě ponechán svému osudu.

Obsah těchto stránek vznikl za odborné pomoci složek integrované záchranného systému a dalších odborných pracovníků z oblasti státní správy i samosprávy. Věříme, že základní instrukce obsažené v této informační příručce vám pomohou připravit se na zvládnutí případné mimořádné události nebo krizové situace.

Jakékoliv podněty ze strany občanů a organizací k obsahu těchto stránek poskytnou pracovníkům Městského řadu Neratovice možnost dalšího zkvalitnění jejich činností v oblasti preventivních opatření a v rozvoji integrovaného záchranného systému.

Své připomínky, poznatky a dotazy můžete zasílat na e-mail: mu@mestomseno.cz, nebo volat na telefonní číslo 315 693070.

Přílohy :

1. Přehled ručních hasících přístrojů

Druh ručního hasícího přístroje	Je vhodný Na hašení	Je nevhodný k hašení	Poznámka
VODNÍ	pevných látek - dřevo, papír, seno, sláma, textil	hořlavých kapalin - benzin, nátěrové hmoty, nafta, ředidla	nepoužívat na zařízení pod elektrickým proudem
PĚNOVÝ	pevných látek - dřevo, papír, seno, sláma, textil, plasty	polárních kapalin - aceton, alkoholy, líc, étery	nepoužívat na zařízení pod elektrickým proudem, k hašení lehkých kovů
PRÁŠKOVÝ	pevných látek - dřevo a pod., hořlavých kapal. plynů a el.zařízení	hořlav.prachů, hašení jemné mechaniky a točivých strojů	nepoužívat na lehké kovy (hliník, sl.hořčíkové slitiny)
HALONOVÝ	hořlavé kapaliny, el. zařízení pod proudem, počítačové techniky	požáru pevných látek, nesmí se používat k hašení požárů leh.kovů	v uzavřených prostorech možnost vzniku toxických plynů
SNĚHOVÝ	hořlavé kapaliny, hořlavé plyny a el. zařízení pod proudem	rozvířitelné látky - piliny, hoblovačky, cukr, mouka apod.	nebezpečí vzniku omrzlin

2. Přehled vybraných nebezpečných látek

V našem regionu se vyskytuje řada nebezpečných látek, které jsou zde vyráběny, skladovány nebo přepravovány a mohou nejčastěji ohrozit obyvatelstvo.

Amoniak (čpavek) – NH₃

Čpavek je bezbarvý plyn s pronikavým zápachem, dráždí dýchací cesty a způsobuje pálení v krku a v očích. Čichem je postihnutelná koncentrace, která není škodlivá. Delší pobyt ve vyšších koncentracích přináší nebezpečí podráždění dýchacích orgánů, může dojít k otoku plic a poškození očí. Kontakt s kapalným čpavkem vede k omrzlinám. Nadýchání plynů vysoké koncentrace může mít za následek náhlou smrt.

Chlór – Cl₂

Chlór je žlutozelený plyn a je typickým představitelem dusivých látek. Působení na dýchací orgány vyvolává změny hlavně na plicích, kde vzniká otok, který může vzniknout se zpožděním až dva dny. Plyn vyvolává poleptání očí a podráždění kůže až po tvorbu puchýřů. Chlór již v malých dávkách silně dráždí sliznice dýchacích cest a dostavuje se úporný kašel. Kontakt s kapalným chlorem vede k omrzlinám. Koncentrace 0,1 obj. % po dobu 10 minut působí smrtelně.

Sirouhlík – CS₂

Sirouhlík je hořlavá kapalina, která se velmi rychle odpařuje. Páry jsou těžší než vzduch a tvoří výbušné směsi. Snadno se vzněcují na horkých plochách, jiskrou nebo plamenem. Akutní otrava sirouhlíkem začíná bolestmi hlavy a ospalostí, přechází do poruch koordinace a závratí. Při vysokých koncentracích dojde k otupělosti až do bezvědomí, v těžkých případech se dostávají i křeče a může dojít až k úmrtí.

Sirovodík – H₂S

Sirovodík je hořlavý bezbarvý jedovatý plyn se zápachem po shnilých vejcích (ve vysokých koncentracích nepáchne). Se vzduchem tvoří výbušné směsi. Způsobuje silné dráždění sliznic, může poškodit dýchací orgány. I při působení nízkých koncentrací může dojít k úmrtí. Je klasifikován jako silný nervový jed.

Etylén – CH₂ = CH₂

Požárně velmi nebezpečný bezbarvý plyn se slabým nasládlým zápachem. Ve směsi se vzduchem tvoří výbušnou směs v rozmezí 3,0 – 32,0 % objemu. Je to silně narkotická, nejedovatá látka.

Zkapalněné plyny (o počtu 3-4 atomů uhlíků v řetězci) : Propan-butan, frakce C₄ a další

Jsou to těkavé, požárně velmi nebezpečné zkapalněné plyny, které z kapalného stavu rychle přecházejí do plynné fáze a se vzduchem tvoří výbušné směsi. Ve vodě se velmi málo rozpouštějí. Ve vyšších koncentracích vyvolává lehké opojení, ospalost, bolesti hlavy, v některých případech mohou vyvolat narkózu s rychlým návratem citlivosti a vědomí.

Látky dopravované produktovody procházející územím kraje:

benzin ; ropa ; plyn ; etylén ; frakce C₄ a etylbenzen

V případě provozní havárie na produktovodech může dojít k ohrožení životů, zdraví a k ohrožení životního prostředí na území našeho regionu.

3. Beaufortova stupnice větru

Stupeň	Vítr	Rychlost			Rozpoznávací znaky větru
		uzlů	km.h ⁻¹	m.s ⁻¹	
0	Bezvětrí	< 1	< 1	~ 0,5	Kouř stoupá kolmo vzhůru
1	Vánek	1-3	1-5	~ 1,25	Směr větru poznatelný podle pohybu kouře
2	Větrík	4-6	6-11	~ 3	Listí stromů šelestí
3	Slabý vítr	7-10	12-19	~ 5	Listy stromů a větvičky v trvalém pohybu
4	Mírný vítr	11-16	20-28	~ 7	Zdvihá se prach a útržky papíru
5	Čerstvý vítr	17-21	29-39	~ 9,5	Listnaté keře se začínají hýbat
6	Silný vítr	22-27	40-49	~ 12	Telegrafní dráty sviští, používání deštníků je nesnadné
7	Mírný víchř	28-33	50-61	~ 14,5	Chůze proti větru je nesnadná, celé stromy se pohybují
8	Čerstvý víchř	34-40	62-74	~ 17,5	Ulamují se větve, chůze proti větru je normálně nemožná
9	Silný víchř	41-47	75-88	~ 21	Vítr strhává komíny, tašky a břidlice se střech
10	Plný víchř	48-55	89-102	24,5	Vyvrací stromy, působí škody na obydlích
11	Vichřice	56-62	103-114	~ 29	Působí rozsáhlá pustošení
12-17	Orkán	< 62	< 117	< 30	Ničivé účinky (odnáší střechy, hýbe těžkými hmotami)

4. Vybrané nakažlivé lidské choroby :

- AIDS (syndrom získané imunodeficiency) včetně nosičství viru HIV
- amébová úplavice
- dávivý kašel
- cholera
- hemoragické horečky (např. Ebola, Marburg)
- mor
- ornitóza a psitakóza
- otravy a nákazy infekčního původu šířené potravinami a vodou
- pohlavní nemoci
- salmonelózy
- trachom
- trichinóza
- tuberkulóza
- tyf břišní a paratyf B včetně nosičství
- tyf skvrnitý
- úplavice bacilární
- virové hepatitidy včetně nosičství viru hepatitidy B
- záškrt

5. Formulář (vzor)

Příjmení a jméno evakuované osoby		
Adresa evakuované osoby		
Příjmení a jména společně se mnou evakuovaných členů domácnosti, případně dalších osob		
Odjeli jsme dne	v	hodin.
Budeme se zdržovat na adrese :		
Telefon:		
V obydlí již nezůstala žádná osoba.		Podpis:

7. Přehled umístění sirén ve městě Mšeno

Poř.č.	Místo umístění
1.	Budova radnice, nám. Míru
2.	Budova hasičské zbrojnice, Tyršova 299

8. Přehled vybraných prodejních míst PIO

č.	název a adresa prodejny	sortiment prodeje
1	3M s.r.o. Vyskočilova 1 140 00 Praha 4 Telefon: 261 380 111, 261 380 400 261 380 203, 602 349 015 Fax: 261 380 110 www.3M.cz	Filtrační masky proti prachu, pro práci v plynu, obličejové masky systémy s turbodmyčadly
2	PÍCHA V Okružní 2158/12 130 00 Praha 3 - Žižkov Telefon : 266 313 167, 602 127 833 Fax : 266 315 288 www.picha.cz	Kompletní sortiment ochranných pomůcek
3	BLYTH s.r.o. Jabloňová 49/1758 106 00 Praha 10 Telefon: 272 099 544-8 Fax: 272 650 077	Ochranné pracovní pomůcky z dovozu a tuzemska, běžné a speciální pomůcky pro ochranu dýchacích orgánů

	www.blyth.cz	
4	KLIMAFIL s.r.o. Slunečná 2 100 00 Praha 10 Telefon a fax: 274 778 623, 274 779 844, 603 118 484 www.klimafil.cz	Průmyslové filtry s odbornou zárukou, chemické filtry, vzduchotechnika
5	AZ TECH s.r.o. Přílepská 1692 Roztoky u Prahy Telefon: 233 910 077, 076 Fax: 233 910 078 www.aztech.cz	Filtrační masky proti prachu, pro práci v plynu, obličejové masky systémy s turbodmyčadly
6	CANIS s.r.o. Poděbradská 85/115 Praha 9 - Hloubětín Telefon: 281 866 105 Fax: 281 867 486 www.canis-oopp.cz	Filtrační masky proti prachu, pro práci v plynu, obličejové masky systémy s turbodmyčadly
7	EXIM PROTECT s.r.o. Dopraváků 723 Praha 8 Telefon: 283 085 390-1 Fax: 283 085 250 www.accelerando.cz/exim/	Masky, respirátory, rukavice, boty
8	Drager Safety s.r.o. Pod Sychrovem 1/64 101 00 Praha 10 Telefon: 272 760 142 Fax: 272 767 414	Kompletní sortiment ochranných pomůcek, detekční prostředky
9	OPZ - ŠEBESTA s.r.o. Ul. Přátelství 141/93 110 00 Praha 10 - Uhřetěves telefon: 267 711 724, 602 283 023, 603 547 569 fax: 267 711 724 e-mail: praha@opz.cz www.opz.cz www.plastenky.cz	Výroba a prodej Prostředky ochrany povrchu těla (plášťenky, bundy, kalhoty návleky na ruce a nohy)
10	TAKOS s.r.o. Heydukova 7 180 00 Praha 8 telefon: 284 826 625, 284 826 641 e-mail: info@takos.cz www.takos.cz	Komplexní ochrana dýchacích cest a povrchu těla: ochranné masky, filtry, oděvy, respirátory apod. pro pracovní činnost práci i krizové situace; možný nákup a kompletní přehled výrobků po internetu na www.takos.cz